

čtenářská gramotnost a pojmům souvisejícím. Na jedné straně mají tendenci široce označit za rozvíjení čtenářské gramotnosti v podstatě cokoli, na straně druhé mají jen vágní povědomí o tom, co vše je potřeba dělat pro to, aby žádná z důležitých složek čtenářské gramotnosti nezůstala opomenuta.

Součástí skutečné strategie rozvoje by měly být také nástroje pro zjišťování pokroku a účinnosti přijatých opatření. Školy se domnívají, že mají interní nástroje pro hodnocení ČG žáků (hlásí se k nim 65 % základních škol), přičemž současně uvádějí, že nemají stanovena žádná kritéria. Zde je zřejmý rozpor a patrný rozdíl v pochopení pojmu „nástroje hodnocení“ a potažmo celé „strategie pro rozvíjení čtenářské gramotnosti“.

Uváděné externí nástroje prozrazují nepochopení toho, co je čtenářská gramotnost: testy CERMAT ji neměřily, stejně tak jako je sporné zaměření testů SCIO na čtenářskou gramotnost. Čtenářská gramotnost kromě složek zjistitelných zaškrtačivými testy vyžaduje osvojení dalších, ne tak snadno testovatelných aspektů.

Sami učitelé cíle umějí stanovit jen velmi obecně. Mnohdy se cíl omezuje na tzv. čtení s porozuměním, které ale tvoří jen základní úroveň čtenářské gramotnosti, totiž rovinu doslovného porozumění. Složitější cíle, jako je například schopnost posoudit text vzhledem k autorovu záměru, odhalit záměr a posoudit ho, propojovat různé texty a vysuzovat z toho závěry, kriticky texty posuzovat – to mezi vzdělávacími cíli nebývá, ačkoli toho jsou na své úrovni schopné i malé děti na prvním stupni ZŠ.

ČŠI vycházela z výsledků mezinárodních šetření PISA a zaměřila se v inspekčním hodnocení na vybrané charakteristiky a oblasti, ve kterých byli čeští žáci neúspěšnější nebo se zhoršují.

Srovnání výsledků inspekčního hodnocení po třech letech ukazuje, že vývoj podpory čtenářské gramotnosti není příznivý.

Tabulka 15 Hodnocení ukazatelů čtenářských dovedností v základním vzdělávání (podíl výskytu v %)

Hodnocení ukazatelů čtenářských dovedností v základním vzdělávání	2006/2007	2009/2010	Trendy
Obecné porozumění textu	81,3	78,2	-
Získávání informací z textu	81,0	85,4	+
Vytváření interpretace přečteného textu	83,5	76,7	-
Posouzení obsahu textu	75,0	69,3	-
Posouzení formy textu	60,7	62,5	+
Vhodnost výběru textu PP (typ, zdroje, rozmanitost)	80,4	80,3	-
Podpora specifických dovedností žáků se SVP (dyslexie)	76,9	72,3	-

Výsledky hodnocení naznačují mírné zlepšování dovedností žáků získávat informace z textu a v posuzování formy textu. Slabá úroveň přetrvává ve schopnosti posouzení obsahu textu, v jeho interpretaci. Zhoršila se i podpora žáků se SVP (dyslexií.) Výsledky inspekčního hodnocení potvrdily hodnocení žáků v mezinárodním šetření a ukazují na jejich příčiny. Pokud srovnáme výsledky inspekčního hodnocení podle metodiky PISA, lze vyvodit, že tento přístup ke čtenářské gramotnosti není prozatím v českém vzdělávacím systému podporován.

ČŠI vydá další podrobnosti o podpoře čtenářské gramotnosti v samostatné tematické zprávě.